

LEIKIN AVAIMET

TIETOA SIITÄ MIKSI LEIKKI
ON LAPSELLE TÄRKEÄÄ.

OONA HÄKKINEN, VEERA WIKBERG & HEIDI ÖZ
2017

SISÄLLYS

- LUKIJALLE 4
- MIKSI LAPSI LEIKKI? 6
- KIELI 8
- MOTORIIKKA 12
- SOSIAALISET TAIDOT & VUOROVAIKUTUS 14
- IDENTITEETTI JA TEMPERAMENTTI 16
- KOULUVALMIUDET 18
- LOPPUSANAT 20
- LÄHTEET 22

LUKIJALLE

Tämä opas on Sinua varten, joka haluat tietää enemmän leikin tärkeydestä alle kouluikäisen lapsesi kasvussa, kehityksessä ja oppimisessa.

Samalla voit oppia kuinka parantaa vuorovaikutusta lapsesi kanssa leikin avulla.

Toivomme, että opas innostaa sinua rohkaisemaan ja tukemaan lastasi leikkimään monipuolisesti. Näin lapsi oppii uusia asioita ja taitoja.

Oppaasta tulet löytämään hyviä vinkkejä yhdessä tekemiseen ja leikkeihin lapsesi kanssa.

Tervetuloa tutustumaan leikkien maailmaan!

Opas on tehty opinnäytetyönä yhteistyössä Vantaan maahanmuuttajapalveluiden kanssa.

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Toukokuussa 2017

Oona Häkkinen, Veera Wikberg & Heidi Öz

MIKSI LAPSI LEIKKII?

Alle kouluikäinen lapsi kehittyy leikkien. Leikkiessään lapsi tutkii ympäröivää maailmaa, hankkii tietoa ja omia kokemuksia.

Leikki kehittää lapsen:

**KIELELLISIÄ TAITOJA
MOTORISIA TAITOJA
SOSIAALISIA- JA VUOROVAIKUTUSTAITOJA
IDENTITEETTIÄ JA TEMPERAMENTTIA
KOULUVALMIUKSIA**

Leikkiessään lapsi oppii myös käsittelemään myönteisiä ja kielteisiä tunteita. Leikki kehittää lapsen mielikuvitusta. Leikkiessään lapsi voi tutustua uusiin ihmisiin ja saada uusia ystävyysuhteita.

Vanhemman on tärkeää rohkaista ja kannustaa lasta erilaisten leikkien pariin. On hyvä, että vanhempi on kiinnostunut lapsen leikeistä ja kunnioittaa niitä.

Kun lapsi saa leikkiä, liikkua ja ilmaista itseään, ollaan jo pitkällä lapsen hyvinvoinnin tukemisessa 😊

7

KIELEN KEHITYS

Lapset oppivat uutta kieltä yhdessä katsomalla, koskemalla, kokemalla ja keskustelemalla.

Leikin kautta lapsen puhe lisääntyy ja kielen käyttö kehittyy. Lapsen tulisi saada leikkiä suomen kielellä sekä omalla äidinkiellellään niin päivähoitossa kuin kotona.

Vanhemmat voivat tukea lapsen kielellistä kehitystä eleillä, ilmeillä, puheella ja sanoilla. Erilaiset sana- ja laululeikit, lorut ja riimit auttavat lasta oppimaan kieltä. Arjessa niitä voi käyttää esimerkiksi kylpemis-, pukemis- ja ruokailutilanteissa.

8

VINKKEJÄ

Lukeminen edistää lapsen kielenkehitystä. Siksi yhteiset lukuhetket lapsesi kanssa ovat tärkeitä. Alla olevasta listasta löydät hyviä vinkkejä, kun luet lapsellesi.

- **Lue hitaasti ja rauhallisesti**
- **Eläydy satuun ilmeillä ja äänillä**
- **Vastaa lapsen kysymyksiin**
- **Hyödynnä sadun kuvia, kysymällä esimerkiksi: missä on kissa? minkä värinen on auto?**
- **Lue satu uudelleen, jos lapsesi haluaa**

9

10

Tehkää yhdessä retki Tikkurilan kirjastoon.
Ilmaisella kirjastokortilla voit lainata kirjoja jopa
17 eri kielellä:

**SUOMI, ENGLANTI, RUOTSI, VENÄJÄ, EESTI,
SAKSA, RANSKA, ITALIA, ESPANJA, TURKKI,
ARABIA, KIINA, PERSIA, KURDI, VIETNAM, JAPANI
JA ALBANIA.**

MOTORIIKAN KEHITYS

Lapsen motoriset taidot kehittyvät kun lapsi leikkii. Motorisia taitoja ovat esimerkiksi käveleminen, kiipeäminen, heittäminen, potkaiseminen ja kääntyminen.

Motoriset taidot kehittyvät erityisesti liikunnallisten leikkien kautta. Motoriset taidot kehittyvät myös erilaisten rakennusleikkien avulla ja piirtämällä.

VINKKEJÄ

Näillä esimerkeillä voit kehittää lapsesi motorisia taitoja:

PIIRTÄMINEN

RAKENNUS- JA PALIKKALEIKIT

LIIKUNTA

PALAPELIT

13

SOSIAALISET TAILOT JA VUOROVAIKUTUS

Kun lapsi leikkii sosiaaliset taidot kehittyvät.

Sosiaalisia taitoja ovat auttaminen, kuunteleminen, kommunikointi, ja tunnetaidot kuten empatia. Niitä tarvitaan arjen eri tilanteissa, kuten uusien ystävien saamisessa.

Vanhempi voi tukea lapsen sosiaalisten taitojen kehittymistä, esimerkiksi ohjaamalla yhteisiä leikki-tilanteita jakamalla leluja.

Vuorovaikutus on keskustelua ja yhdessäoloa.

On tärkeää, että lapselle syntyy hyvä vuorovaikutus hänen ympärillään olevien ihmisten kanssa.

Vuorovaikutuksen kehittyminen ja oppiminen tapahtuu tilanteissa, joihin lapsi voi osallistua kuuntelemalla, puhumalla, kokemalla ja tuntemalla.

14

VUOROVAIKUTUSVINKKEJÄ

LEIKKI 1: TUNTO

Piirrä lapsen selkään kirjain tai numero. Lapsen tehtävänä on arvata oikea piirros. Lapsi voi piirtää myös sinun selkäsi ja tehtäväsi on arvata oikea piirros.

LEIKKI 2: PIILOSILLA

Lapsi tai vanhempi menee piiloon esimerkiksi peiton alle tai oven taakse. Muut etsivät häntä. Kun piiloutuja löydetään, annetaan Iloinen halaus! 😊

LEIKKI 3: MISSÄ ON?

Anna lapsen näyttää missä on äidin tai isän nenä, suu, vatsa tai varvas? Näytä lapselle kehonosat: Tässä on äidin suu, tässä on isän nenä. Harjoitelkaa yhdessä eri kehonosia.

IDENTITEETTI JA TEMPERAMENTTI

Identiteetillä tarkoitetaan ihmisen omaa käsitystä itsestään. Leikkiessään lapsi rakentaa omaa identiteettiään tutkimalla, kokeilemalla ja harjoittelemalla erilaisia rooleja. Leikkiessä lapsi oppii hahmottaa kuka ja millainen hän on.

Leikin kautta lapsi saa onnistumisen ja osaamisen kokemuksia.

Temperamentilla tarkoitetaan lapsen tapaa reagoida erilaisiin tunnetiloihin, aistimuksiin ja ärsykkeisiin. Jokaisella on oma temperamentti ja oma tapa reagoida ja toimia.

Temperamentti vaikuttaa esimerkiksi siihen, kuinka lapsi oppii uutta. On tärkeää, että lapsi saa onnistumisen kokemuksia ja häntä tuetaan erilaisissa tilanteissa.

VINKKEJÄ

- Kannusta lasta luottamaan itseensä ja omiin taitoihinsa.
- Puhu lapselle kannustavasti ja positiivisesti.
- Kehu lasta, kun hän onnistuu.
- Tue lasta pettymyksen hetkellä.
- Kysele, mitä lapselle kuuluu? Mitä hän tykkää tehdä?
- Viettäköö aikaa yhdessä.

17

KOULUVALMIUDET

Kouluvalmiuksilla tarkoitetaan lapsen kykyä selviytyä ryhmässä sekä kuunnella ja noudattaa ohjeita. Kouluvalmiuksia ovat myös kärsivällisyys ja suunnittelutaidot. Näitä kaikkia taitoja lapsi voi opetella leikin kautta.

Leikin avulla voi harjoitella suuntia sekä silmän- ja käden yhteistyötä, kuten kynäotetta. Nämä taidot ovat tärkeitä kouluvalmiuksille eli lukemiselle, kirjoittamiselle, piirtämiselle ja laskemiselle.

18

VINKKEJÄ

Opettele lapsen kanssa yhdessä:

- Saksien ja piirustusvälineiden käyttöä
- Ruokailuvälineiden käyttöä
- Pukemista
- Sääntöjä
- Numeroita, kirjaimia ja värejä
- Oman vuoron odottamista
- Tavaroiden jakamista
- Wc:ssä käymistä

Nämä kaikki taidot helpottavat koulun aloittamista ☺

19

LOPPUSANAT

Toivomme tämän oppaan antaneen sinulle tietoa leikistä ja sen tärkeydestä. Toivottavasti opas innosti sinua tukemaan ja rohkaisemaan lastasi leikkimään.

Lukekaa joka ilta satu!

Lähtekää ulos seikkailemaan!

Leikkikää valokuvaajia ja ottakaa yhdessä kuvia palikka- tai legorakennelmista!

Hankkikaa kyniä ja paperia, piirtäkää ja värittäkää yhdessä!

VAIN MIELIKUVITUS ON RAJANA LASTEN KANSSA LEIKKIESSÄ! ☺

20

LÄHTEET

- Aro, Tuija & Laakso, Marja-Leena 2011. Taaperosta taitavaksi toimijaksi. Itsesäätelytaitojen kehitys ja tukeminen. Porvoo: Niilo Mäki Instituutti.
- Helenius, Aili & Korhonen, Riitta 2011. Leikistä kieleen. Teoksessa Marja Nurmilaakso & Anna-Leena Välimäki (toim.) Lapsi ja kieli. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Unigrafia Oy.
- Helenius, Aili & Korhonen, Riitta 2016. Leikin ensiaskeleita. Teoksessa Hujala, Eeva & Turja, Leena (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja.
- Helenius, Aili & Lummelehti, Leena 2014. Leikin käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Helsingin kaupunki. Perheen tuki, identiteetti ja itsetunto 5.1.2017. Viitattu 19.3.2017.
<http://www.hel.fi/www/sote/perheentuki-fi/koululaiset/kasvu-ja-kehitys/identiteetti-ja-itsetunto>
- Hintikka, Maija; Helenius, Aili & Vähänen, Leena 2004. Leikistä totta. Omaehtoisen leikin merkitys. Helsinki: Tammi.
- Keltikangas-Järvinen, Liisa 2010. Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot. Helsinki: WSOY.
- Lyytinen, Paula & Lautamo, Tiina 2014. Leikki. Teoksessa Tiina Siiskonen, Tuija Aro, Timo Ahonen & Ritva Ketonen (toim.) Joko se puhuu? Kielenkehityksen vaikeudet varhaislapsuudessa. Jyväskylä: PS-kustannus, 226–227.
- Nurmilaakso, Marja & Välimäki, Anna-Leena (toim.) 2011. Lapsi ja kieli. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Suvilehto, Pirjo 2016. Leikki vuoden jokaiselle päivälle. Helsinki: Nemo.